

MINISTERUL APĂRĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
MD-2021, mun. Chișinău, șoseaua Hîncești, 84

Ministerul Justiției

MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF MOLDOVA
MD-2021, mun. Chișinău, 84, Hîncești highway

11/1327
17.10.2018

La nr.03/10173
din 05.09.2018

Ministerul Apărării a examinat solicitarea de prezentare a opiniei privind problemele din sectorul justiției în contextul elaborării noii strategii de dezvoltare/consolidare a sectorului justiției și comunicăm următoarele.

1. În prezent, beneficiază de o reglementare juridică legală și un statut doar anumite profesii juridice conexe sistemului de justiție, cum ar fi: avocați, notari, mediatori, executori judecătorești, experți judiciari, administratorii procedurii de insolvență, grefieri, traducători/interpreți.

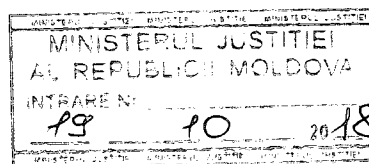
Spre deosebire de profesiile juridice sus-menționate, statutul general al profesiei de *consilier juridic* al autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice, ale celorlalte persoane juridice de drept public, precum și ale persoanelor juridice de drept privat nu este reglementat prin acte normative. Deși consilierii juridici asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale statului, această categorie socio-profesională nu beneficiază de un statut definit, ce ar prevedea expres volumul de garanții, drepturi și exigențe.

Efectuând un studiu comparat al legislației altor state, constatăm că reglementarea statutului general al consilierilor juridici (dobândirea și încetarea calității și organizarea/protecția profesiei de consilier juridic) este efectuată prin Legea României nr.514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, iar drepturile și obligațiile specifice funcției publice sunt prevăzute de actele normative privind autoritatea publică (persoana juridică) în serviciul căreia se află sau cu care are raporturi de serviciu (muncă).

Pentru asigurarea îmbunătățirii competenței profesionale a consilierilor juridici și sporirea calității apărării drepturilor și intereselor statului în instanța de judecată, propunem evaluarea și elaborarea unui proiect de lege privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic.

2. În perioada post-reformei sistemului judecătoresc, am constatat deficiențe de pe urma lichidării Judecătoriei militare și Procuraturii militare.

Absența la judecătoria civilă și procurorii civili a experienței și cunoștințelor profesionale în domeniul aplicării legislației militare. Totodată, transmiterea cauzelor

penale militare în competența acestora, duc uneori la neobiectivitate și comiterea erorilor la luarea deciziilor.

Prin emiterea de către procurorii civili a ordonanțelor de neîncepere a urmăririi penale în cazul infracțiunilor militare comise de către militari (articolele 364-382 Cod Penal al Republicii Moldova) și adoptarea sentințelor cu aplicarea pedepselor mai blinde, ceea ce diminuează drastic disciplina militară în cadrul Forțelor Armate și încurajează comiterea repetată a infracțiunilor militare.

Transmiterea de către procurorii civili către ofițerii de urmărire penală a dosarelor pentru cercetarea cazurilor penale (comise de către militari) nu este clară ori, prevederile art.270 alin.(1) subct.1) lit.f) al Codului de Procedură Penală a Republicii Moldova stabilește că procurorul exercită urmărirea penală în cazurile infracțiunilor săvârșite de persoanele menționate la art.37 pct.1)–3). Dacă să facem referire la art.37 acesta a fost abrogat și prevedea competența judecătorei militare, din acest motiv aceste și sunt transmise ofițerilor de urmărire penală. De altfel, considerăm că persoanele prevăzute de art.37 (militarii) urmează să fie cercetate procuror în întregime și nici într-un caz să nu fie transmise ofițerului de urmărire penală.

Având în vedere cele expuse mai sus, propunem următoarele:

1) completarea art.270 CPP RM cu includerea în competența procuraturii a cazurilor de cercetare a infracțiunilor săvârșite de toate categoriile de militari. Totodată, considerăm obligatorie specializarea procurorilor în domeniul infracțiunilor militare, mai mult ca atât, ridicarea conștientizării gravității infracțiunilor militare (la moment actual acestea sunt transferate la ofițerilor de urmărire penală, din considerentul diminuării gravității acestor infracțiuni):

2) completarea Codului Penal al Republicii Moldova cu prevederi noi privind liberarea de răspundere penală a militarilor cu tragerea la răspundere disciplinară;

3) crearea în cadrul instanțelor de judecată a completelor de judecatori având în competență de a soluționa litigiile penale, civile și contencios administrativ, în cazurile persoanelor (militari, funcționari publici, demnitari publici etc. cu atribuții în domeniul apărării naționale) și situațiilor ce vizează îndeplinirea serviciului militar și apărarea națională sau revenirea la sistemul de organizare și funcționare a procuraturii militare și judecătorei militare ce au funcționat pînă la implementarea reformei sectorului justiției, cu includerea competenței de soluționare a litigiilor propusă mai sus.

Pentru fundamentarea propunerilor sus-menționate, aducem următoarele argumente:

a) Cercetarea și examinarea de către procuratura și judecătoria militară a cauzelor penale în care sunt implicați militarii atât pe timp de pace cât și pe timp de luptă, necesită prioritizare și expertiză specială. Serviciul militar este unul dintre puținele domenii ale societății unde aplicarea armei este permisă și este solicitată asumarea de riscuri excepționale, riscuri care pot afecta îndeplinirea serviciului militar și a misiunilor. Cauzele în care sunt implicați militarii trebuie să fie cercetate, apărute și judecate de către persoane care înțeleg modul de viață a soldaților și ofițerilor (militarilor), cu riscurile cu care ei se confruntă și deciziile pe care trebuie să le ia:

b) complexitatea sarcinilor care pot fi rezolvate de către instanțele judecătorești militare în perioade și condiții speciale, cât și în timp de război sau condiții de luptă, în același rând și a activităților de apărare a populației civile de abuzurile militarilor în aceste situații, activitate care, în condițiile conflictelor militare, nu se exclude ci, dimpotrivă, se lărgesc și solicită mobilitatea instanțelor judecătorești militare și gătința lor de a înfrunța greutățile și limitările serviciului militar cât și pregătirea specială pentru aceasta a cadrelor justiției militare asigură flexibilitatea, operativitatea și diferențierea judiciar-militară a politicii penale represive;

c) un alt aspect este deplasarea procurorilor și judecătorilor pentru cercetarea și judecarea cazurilor peste hotarele țării în cazurile infracțiuni comise de observatorii militari și contingentele militare aflate în misiune. cercetarea cazurilor la o asemenea situație pune sub risc obiectivitatea și legalitatea deciziilor luate, ori competența de a fi cercetate este a Republicii Moldova și respectiv implică o pregătire suplimentară atât a procurorilor atât și a judecătorilor atât legate de bariera lingvistică cât și de aplicarea prevederilor dreptului internațional. Dacă ne referim la practica altor țări constatăm că efectuarea urmăririi penale atât și judecarea acestor cauze în țara de origine a bănuțului implică cheltuieli enorme (audierea martorilor, administrarea probelor etc.);

d) reformarea sectorului justiției necesită să fie corelată cu sarcinile Forțelor Armate, autorităților din domeniul apărării și securității naționale, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea cu privire la apărarea națională, Strategia națională de apărare, normele dreptului internațional etc. Tot în acest context, urmează să luăm în calcul și complexitatea și gradul de secretizare a unor documente și declarații care urmează a fi administrate în aceste cauze, care în ansamblu ar pune în pericol regimul secret de utilizare a informației din domeniul securității și apărării naționale.

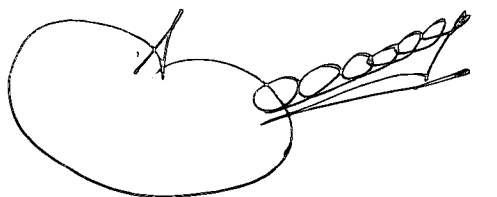
Dacă să ne referim la practica actuală a altor țări, putem observa că Ucraina, România, Elveția, Finlanda etc. dispun de procuraturi și judecătoria militare, astfel, fiind asigurată respectarea standardelor drepturilor omului, imparțialitatea și independența judecătorilor și procurorilor, precum și respectarea exigențelor disciplinei militare în cadrul Forțelor Armate.

3. Totodată, urmează a fi revăzută modalitatea de acces la informație cu caracter secret în cadrul examinării dosarelor penale/civile a avocaților, executorilor judecătorești, experților judiciari, grefierilor, traducătorilor/interpreților. La moment, se întâlnește deficiențe la examinarea cauzelor cu implicarea persoanelor menționate, care nu au nici o formă de acces la documente secrete.

Totodată, comunicăm că inițiativa vizată a mai fost înaintată de către Ministerul Apărării prin scrisorile nr.11/1691 din 24.11.2011 și nr.11/1392 din 08.10.2015, însă nu a avut o careva continuitate sau rezultat.

Considerăm, că propunerile prezentate vor contribui la dezvoltarea și promovarea politicilor în domeniul justiției în corelare cu politica statului în domeniul securității și apărării naționale.

Ministru

Eugeniu STURZA